

Közös folyami határ-állomások a Dunán

Urban Lajos közlekedési miniszter és Musztafa Pljaksics, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság közlekedési és hírközlési bizottságának elnöke kedden ünnepélyesen átadta rendelkezésének Mohácson és Bezdánban a közös magyar—jugoszláv duna határforgalmi ellenőrzőhelyeket. Ezzel a Magyarországról Jugoszlávia felé hajózáshoz most már csak Mohácson kell megállniuk kileptetés végett, a Jugoszláviából hazánkba érkező hajókat pedig Bezdánban léptetik át a két ország határforgalmat ellenőrző szervei.

Az ünnepélyes átadást követően Urban Lajos Zomborban megbeszéléseket folytatott jugoszláv kollégá-

jával a két ország közlekedési együttműködésének időszerű kérdéseiről.

A duna határforgalom együttes ellenőrzéséről 1983-ban írtak alá egyezményt Magyarország és Jugoszlávia képviselői. Ennek alapján dolgozták ki azt a közös szolgálati szabályzatot, amelynek bevezetésével lehetővé vált a folyamaton közlekedő hajók menetidejét számottevően rövidítő határáteljesítési rend megvalósítása. A határforgalmat ellenőrző jugoszláv hatóságok számára a Mahart mohácsi épületében, a magyaroknak pedig a bezdáni vámházban alakították ki a közös munkához szükséges hivatali helyiségeket. (MTI)

Őszi lehalászás

Kedvezett az időjárás, így a hazai tőgazdaságokban a megszokottnál későbbben kezdődhetett meg az őszi lehalászás. Október elején mindenütt hozzáláttak a munkához, és a következő hetekben — november közepéig — mintegy 23 ezer hektáros területről fogják ki a halakat.

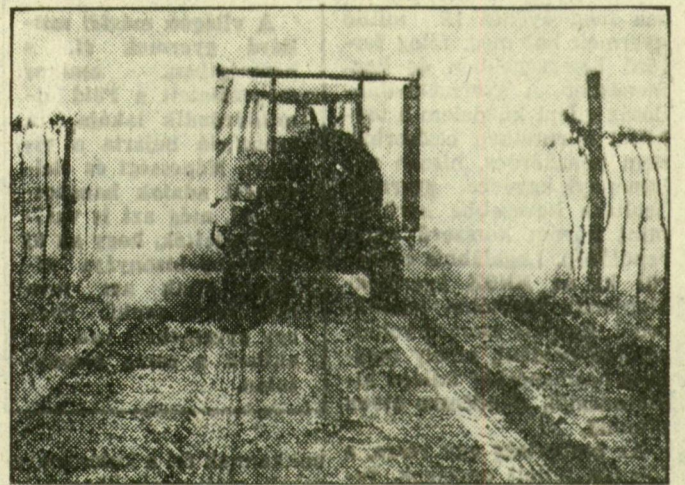
A MÉM szakemberei szerint a nyári aszály csak kevés helyen okozott gondot, néhány tavon azonban csak az átlagosnál alacsonyabb vízszintet tudtak tartani, és emiatt korlátozni kellett a termelést is. Középes hozamokat értek el az üzemek: egyhektáros területről átlagosan 1100-1200 kiló zsákmányt halásznak le.

„Amit láttam, használtam”

Újdonságok kálváriája

Már talán egy éve is van, hogy számítógépezzük a Békés és Csongrád Megyei Állami Gazdaságok Szakszolgálati Állomásán jártam. Alaposan megtárgyaltuk az optimális takarmányozási programok hasznát, és a gazdaságok idegenkedését a számítógépektől. Búcsúzás előtt Takács Ferenc igazgatóhelyettes invitált:

— Ha máskor is akar rólkunk írni valami érdekeset, akkor hívjon fel bennünket vagy két hónap múlva. Akkorra elkészül a fóliaáprító masinánk. S ha sikere lesz, akkor eltűnnek a fóliadarak a szántóföldek szeléről, kevesebb emészthetetlen műanyagot fordít majd elő az eke a földből is.

„Ebből az adapterből közel sem lesz annyi haszna az országnak, amennyi lehetne”

Dehogyan akartam én várni az aprítómasináról szóló cikk megírásával hónapokig. Kérdeztem volna vele kapcsolatosan erről-arról rögvést.

Csak hogy megértettem, a találmány védelmének nem biztos, hogy az használni a legtöbbet, ha azonnal hatványezernél is több példányban leírom késeinek, fogaskerekeinek működését. Aztán a telefonos beszélgetéseimre is sokáig kaptam kiterő választ. Még ezt korigáljuk, még ott nem tökéletes. A Szegedi Ipari Vásáron a valamikori zöldsegek feletti védőernyőből préselt termékek vásárlási díjat kaptak. Ott, a stand előtt találkoztam először Meszlényi Ferencel. Beszélgettünk az újdonságról. Itt derült ki, hogy valahol a Balaton mellett dolgozik már hasonló tudású szerkezet. Csak hogy ez a sokszorosába került a Szegeden kidolgozott konstrukciónak. Ráadásul a szűken mért kemény valutával kellett érte fizetni. Úgy látszik, azóta a Meszlényi-féle előaprító berendezés és granulátumkészítő gép úgynevezett üzembe állt a hasznosításáról. Ezután jó néhány téves és állami gazdaság bérbe veheti, vagy megvásárolhatja a gépeket. A mosóbérendezéssel együtt, aminek a terveit a BVK-ban készíteték el. Kielejtő az érdeklődés, a megyében és az északi részekben is jelentkeztek vásárlók.

Még a szegedi vásárlásnál invitált Meszlényi Ferenc az irodájába. Biztatott, hogy tud érdekes dolgokat mondani. Hát, most itt ülünk két szomszédos íróasztalnál. Vendégletem előtt vasos dossziék, előttem jegyzetfüzet. „Eltémben nem volt rossz munkahelyem. Csak jó és jobb volt!” — ezzel kezdi az új beszélgetést Meszlényi Ferenc.

Hamarosan a szőlőpermetező adapterre terelődik a szó. Fenyképek is előkerülnek. Házigazdám röviden így mutatja be a találmány lényegét, amit két kollégájával együtt dolgozott ki:

— Egy óra alatt ugyanakkora területet lehet bejárni vele, mint a hagyományos berendezésekkel. A kétirányú permetlégsugár a levelezet jobban befedi, mint bármely korábban alkalmazott módszer. A cseppecskék a levelek színén és fonákján egyenletesen elosznak. A talajra hulló veszteség lényegesen kevesebb, mint a hagyományos permetezőknél. A szórókeret így közelebb kerül az ültetvényhez, ezért csökken a vegyszer-veszteség, és kisebb a környezetszennyezés. Javítja a munka minőségét, és a kártevők elleni védekezés hatékonyságát. Egyszerű és aránylag olcsó.

Aztán papírlapokon szakvéleményeket rak elém sorra. Kiss Ernő, a Hódmezővásárhelyi Növényvédelmi és Agrochimia Állomás növényvédelmi főmérnöke; „30–40 százalékkal kevesebb vegyszert kell alkalmazása esetén”. MÉM Műszaki Intézet, Gödöllő: „Összefoglalva megállapítható, hogy a hiánypótló SZPA szőlőpermetező adapter elősegíti a hatékonyabb növényvédelmet, és a magyar mezőgazdaság gépprendszerébe beilleszthető.”

metezésnél megtérülne a vegyszer-megtakarítással. Szőlőben, sövényrendszerű alma- és körteültetvényben, minden friss telepítésnél használható lenne.

Aztán egy régebbi találmány dokumentumai kerülnek az asztalra. Még a Szegedi Magas- és Mélyépítő Vállalatnál dolgozott ki egy új megoldást az aszfaltút fel-fagyásának javítására Meszlényi Ferenc. Így mondja: módszerevel a költségeknek a 70 százalékát lehetne megspórolni. 1981. június 2-án találmányának kipróbálásáért utasították el, mert akkor a vállalatnál „az aszfaltos munkának bizonytalan volt a jövője”. A következő évben ugyancsak az SZMMV-nél a műszaki fejlesztési terv 10. pontja az „úthelyreállítás, kátyúzási munkák” korszerűsítését tűzte ki célul. Meszlényi Ferenc megint jelentkezett a találmányával. Ezúttal a vállalati vezetés válasza: „fejlesztési alaphiány miatt kivitelezhetetlen”. Most a Közüti Igazgatóság érdeklődik. Az elmúlt években mennyi felesleges forintot költött a költségvetés a felfagyások javítására? Hány méter utat lehetne abból most felújítani?

Meszlényi Ferenc: — A feladat érdekelt volna, a sikerélményt vártam. Az bántott, hogy meg a lehetőséget sem adták meg a bizonyításra.

Aztán régi találmányokról esik szó. A portálról és adagolórendszeréről, amivel az 1960-os mezőgazdasági kiállításán szerepelt Budapesten. Az alapötletet ma is használják. A pótköszöngy-gép fantáziát látott a találmányban. Kérte a szegediakat szerezzék meg a nemzetközi védelmet a Szovjetunióra, az NSZK-ra és Olaszországra. Vagy háromszézer forintért be is jegyezték az adapter ezekben az államokban, mint védett találmány. Mire megvolt minden okmány és pecsét, már nem illett a hasznos újdonság a debreceniek termelési és üzleti elképzeléseibe. Végül a Veszprémi Mezőgépi Vállalatnál sikerült az üzletkötés. Ők a külföldi eladásokra már a kezdetben sem gondoltak, de nem haragudtak a három országbeli védettségért. Persze, a jog későbbi megújításáért miért is áldoznának. Csak adaptert sem akarnak gyártani, új permetezőikbe építik be az újdonságot.

Meszlényi Ferenc: — Ez az egyetlen dolog fáj nekem. Ebből az adapterből közel sem lesz annyi haszna az országnak, amennyi lehetne. Egy új permetező 200–300 ezer forint, az adapter — a vállalati részit is beleszámítva — 20–30 ezer. Kinek van rá pénze, hogy most új gépet vegyen, amikor még a régi is használható. Az adapter minden régi gépre felszerelhető, az ára másfél-két per-

Böle István

„Volvo-motoros Trabant”

Téglagyári erőlködések...

A téglával is két baj szokott lenni, mint a zöldséggel: vagy sok tornyosul belőle a gyárudvaron, vagy hónapokig kell lesni a kementec száját, hogy azok jönnek-e már, amelyiknek kell. Mint mindenhol, a téglagyárban is az „arany középut” lenne jó. Fejes Ernő igazgatóval a pillanatnyi állapotokról beszélgettünk a szegedi téglagyárban:

— Két műszakban termelünk, naponta 16 órában százezer kisméretű egységnek megfelelő unifcrtmteglát gyártunk. Mindenkit beleszámolva 130-an dolgozunk. Duplája téglát égetünk mint 10 éve... most ez is keves. Unifcrtmteglában számolva, persze.

— Kacifántos megfogalmazása ez a jól ismert apró téglának, vagy most jelent az unifikált kifejezés?

— A téglalapnál ez az útbaigazító meghatározás. Őt és fél hagyományos tömör téglát jelent különben.

A téglák világában mindenki kitűnően eligazodik, aki valamilyen építkezésre adta a fejét. Ha előbb nem is, de menet közben remekül belejön a megkülönböztetésbe. Kezdődik a választásnál, mikor a kőművesmester rákérdez: milyen téglából gondolja, mondjuk a közfalat, a tető alá való koszorút, vagy éppen a kéményt. A laikus azonnal rávágja, mindegy, olyanból mint a többi. És ekkor kezdetét veszi a „téglaszati” ismeretek első tanórája. Ugyanis mindhárom művelet más-más téglát kíván. Ezután évek hosszú során megtapasztalja a delikvens, hogy a mai világban az alappa való tört, ősrégi samottéglától a fal szép színet adó burkolótégláig megszámlálhatatlan fokozat van. Csak néhány az érdekesebbek közül: Thermopor falazóblokk, Thermoton—H1 kézi falazóblokk, Rába vázkerámia kézi falazóblokk és így tovább. (A cementek, betongerendék világa külön terület.) A szerencsétlen építkező eleinte még a szakemberekre bízta magát, később viszont már maga járja a tüzepeket, téglagyárakat, és tesz jó nagyot a mérnökhaver ajánlatára, abból építkezik, ami a zsebének megfelel, és amit éppen talál. Téglaugyekben teljesen kipapulódik, és megígéri, soha többet nem fog őnszántából egy jarabot se.

Nem mondhatja be az unalmast viszont a téglagyár. Akármennyire is ráun a túlélezatlan ügyfélre és a világ bonyodalmaira. Hisz-

szük, hogy Szegedre jár a fél ország, ha más megyében címkeztet autókát látunk a Bajai úti gyár előtt sortállni. Ennek egészen egyszerű a magyarázata, tudtuk meg az igazgatótól: nincs a közelben — a szentesit kivéve — más hely, ahonnan gyári téglát vihetnének. Azonkívül a Szeged környéki falvakban, de magában a városban is erőnek erejével építkeznek. A legnagyobb öröme a többre vágó szocialista társadalomnak. Amióta a magánereőre számítva igyekeznek megoldani államunk az otthontermést, fog a téglarendületlenül. A szegedi gyárban például olasz prés nyomja a masszát, és magyar kéz pakolja, válogatja. Ebből származik némi bonyodalom — hallottuk. Olyan az, mintha az öreg Trabant autóból új Volvo-motort tenének — állapíthatjuk meg a modern és a hagyományos technika szokványos hazai változataira. A felemás megoldás láttán adódik a kérdés:

— Miért nem vesznek teljes gépsort?

— Tervezzük már régóta, de eddig még nem voltak meg hozzá a feltételek. Elfogyóban volt a bányánk anyaga, és messziről idehozni drága lett volna. Mostanra, hála a segítő szándékú társaknak, visszakaptuk a Volántól a valamikori területünket, és a Deltának nevezett részen is nyithatunk új bányát. Kiszámították a hozzáértők, harminc évig bőven jut anyag. Sikerült betemetnünk az udvarunkon levő kubbokgödört, a várost kértük, hogy segítsen. Hamar tele lett a 150 méter hosszú, 80 méter széles, kilenc méter mély gödör. A fölösleges törmelékét mind idehordták. Anyághozhordást alakítottunk ki a helyén, agyagdepóniának hívjuk, és itt szikkad, lecsorog a víz a téglának való masszából. Jelentős energiát takarítunk meg.

— Sokka kerül a gyárnak a téglagyártás?

— A költségeknek több mint a fele az égetésre megy el, az alapanyag harmincnyolcvan százaléka víz, ezt mind ki kell égetni. Harmincnyolcvan százalékos állami támogatással dolgozunk.

— Sokat panaszkodnak a vevők a minőségre. Van lehetőség a javulásra?

— Apróbb belső munkálatokkal igyekszünk változtatni, hogy a termékünknek ne csak a hatvan százaléka legyen első osztályú. Új mű-

száritó kellene, akkor — az előbb említett példánál maradva — a Trabant-vázát és karosszériát Volvo-motorhoz igazíthatnánk. Mivel évente kevesebb az idekivánczó ember, ezzel a tökéletesítéssel a téglának mindössze öt-hat százaléka nem lenne első osztályú. Jelenleg húszmillió téglát szednek le embereink a szalagokról évente, fölüjtitással harmincmillió jönne le, emberi kéz érintése nélkül. Sőt, összekapalnánk és be is pántolnánk a gépet a csomagokba. Megoldódhatna a szállítási gondjaink, mert bizony most még az építővizet el innét — a téglát a maga nyolc-tíz segítségével. Most hiába erőlködünk, erre nekünk nincs emberünk, és emiatt is a sorállás. Nem tudunk rakározni, és meg se éri így.

— Ha már megvan a hozzávaló, nyilván előbb-utóbb valóra válhat az elképzelés, fölépülhet a kívánt száritó...

— Ahogy mondan szokás, az úgy már asztalon van. A békéscsabai főnökség, a budapesti trósztr komoly summat ajánlott az automatizálásra, de a kétszázmillió forint jelentős összeg. Ennyit mi magunk képtelenek vagyunk összeszerezni. Állami segítségre számolunk...

— Gondolom, kialakult már a pénzkérés szabályos módja, és a szegedi téglagyár is megtette a szükséges lépéseket?

— Há csak rajtuk állna, akár holnap hozzákezdhetnénk a renoválásához.

Egy biztos: tégláért nem kellene messzire mennünk. De hát, ez a legkevesebb...

Majoros Tibor

Határvidéki együttműködés

Az osztrák—magyar határvidéken folytatott területi kutatásokban való együttműködésről kezdődik háromnapos szeminárium október 13-án a sárvári Thermal Hotelben. A szeminárium előzménye, hogy a Vas Megyei Tanács végrehajtóbizottsága felkérte az Agrárgazdasági Kutató Intézetet, dolgozza ki a Vas megye mezőgazdasági teljesítményére vonatkozó prognózist. A munka elkezdődött, s a vizsgálódások kiértékelték a határterületi együttműködésre is. Emellett a hasonló profilú budapesti és békési intézet közötti évek óta kialakult jó kapcsolat is kínálja a témakörre vágó közös kutatásokat, a környező megállapodások pedig régóta szorgalmazzák a hasonló határterületi

együttműködéseket. (Így került a mostani tanácskozási rendezői közé a békési Bundesanstalt für Agrarwirtschaft is.)

Ilyen előzmények után irdult meg a közös kutatómunka, s ennek első eredményeként németül és magyarul napvilágot látott a problémakört feltáró előtanulmány „Regionális strukturák kutatása az osztrák—magyar határvidéken” címmel. A tanulmány érdeklődést keltett mindkét országban, és indítást adott a szeminárium megrendezéséhez. Ennek közvetlen célja, hogy tájékoztatást nyújtson a jelenleg folyó munkákról, lehetőséget teremtsen az észmeccserére, az elképzelések egyeztetésére és a további együttműködési lehetőségek feltárára. (MTI)